

VBP Crohns sykdom - Ulcerøs colitt

D33202

 Utgave:
3.04

 Gjelder fra:
28.02.2024

Side 1 av 7

FO	Nanda nr	Sykepleiediagnoser	
3	00024	Inneffektiv vevsperfusjon (Nyre, hjerne, hjerte/lunge, mage/tarm, perifert) - relatert til: (spesifiser)	
3	00004	Risiko for infeksjon - relatert til: (spesifiser)	
8	00132	Akutt smerte - relatert til: (spesifiser)	
8	00133	Kronisk smerte - relatert til: (spesifiser)	
4	00134	Kvalme - relatert til: (spesifiser)	
4	00002	Ubalanse i ernæring: Mindre enn kroppsbehovet - relatert til: (spesifiser)	
5	00015	Risiko for obstipasjon - relatert til: (spesifiser: stenoser/fistler/subileustilstander)	
5	00013	Diare - relatert til: (spesifiser)	
6	00047	Risiko for svekket hudkvalitet - relatert til: (spesifiser: stomi/fistel/ abcess/ bivirkning av medikamenter)	
2	00148	Frykt - relatert til: (spesifiser)	
2	00118	Forstyrret kroppsbygge - relatert til: (spesifiser; stomi, fistel, seksualitet)	
2	00126	Mangelfulle kunnskaper - relatert til Crohns sykdom	
8	00093	Utmattelse (Fatigue) - relatert til: (spesifiser)	
10	00052	Forstyrret sosial samhandling - relatert til: (spesifiser)	
FO	Mål		
3	Er stabil respiratorisk og sirkulatorisk		
3	Er fri for infeksjon		
8	Er tilfredstillende smertelindret		
4	Er fri for kvalme		
4	Er tilfredsstillende ernært		
4	Har kunnskap om riktig ernæring		
4	Har tilfredsstillende vekt: (spesifiser)		
5	Har tilfredsstillende tarmfunksjon		
6	Har hel hud		
2	Er informert om sykdommen, involvert i behandlingsforløpet, føler seg trygg og ivaretatt		
2	Opplever økt mestring		
8	Føler velvære og er uthvilt		
10	Unngår sosial isolasjon		
10	Er informert om trykderettigheter ved kronisk sykdom		
FO	NIC nr	Sykepleietiltak og forordninger	Frekvens/tid
3	6680	Overvåke vitale tegn (1,2) - Følg prosedyre: NEWS2 - Ansvar og gjennomføring	
3	3740	Behandling ved feber - Bruk: VBP Feber	
8	1400	Behandling ved smerte (1,2,3,4) - Kartlegge smerter (spesifiser: lokalitet, type, styrke) - følg prosedyrene: ESAS - smertekartlegging , Kroppskart og ESAS - smertereistrering, hvordan har du det i dag?	

		- Anvende visuell analog skala (VAS) – i følge prosedyre: Sår - Smertebehandling av sårpasienter	
		- Registrere ESAS med overføring til grafisk oversikt – i følge prosedyre: ESAS - grafisk oversikt over registrerte symptomer	
		- Informere om ESAS og dele ut: Pasientinformasjon - ESAS	
		- Gi rom for mestringsteknikker: (spesifiser)	
12	2300	Administrere legemidler (5,6,7,8,9)	
		- Adm. medisiner, observere virkning/bivirkning	Som forordn
12	2319	Administrere legemidler: Intraspinalt (6)	
		- Observere epiduralkateteret (spesifiser: innlagt dato/nivå)	
		- Adm. legemidler epiduralt, observere virkning/bivirkning	Som forordn
		- Stelle og observere epiduralkateter i følge avdelingens prosedyre	
		- Fjerne epiduralkateter i følge avdelingens prosedyre	Som forordn
		- Gi ut: Pasientinformasjon - Epiduralbedøvelse	
4	1450	Behandling ved kvalme - bruk: VBP Kvalme, ukjent årsak	
4	1100	Håndtering av ernæring (3,7,9,10,11,12,13)	
		- Utføre ernæringscreening – i følg prosedyre: Ernæring - Screening av ernæringsmessig risiko (NRS 2002)	
		- Kartlegge matpreferanser/mattoleranse: (spesifiser) (17,18)	
		- Tilby ønskekost: (spesifiser)	
		- Tilby ernæringsdrikker: (spesifiser smakspreferanser)	
		- Tilby små, hyppige måltider: (spesifiser)	
		- Føre kostliste - Bruk: Kostliste - Veiledende liste, beregning av kaloriinntak	
		-Tilby fritt flytende	Som forordn
		- Gi ut: Pasientinformasjon - Kostråd, flytende	
		- Informere om 0 pr. os.	Som forordn
		- Måle vekt	
		- Samarbeide med klinisk ernæringsfysiolog	Som forordn
		- Informere om kost: (rikelig drikke, lavt fiberinnhold, mindre gassdannende kost som sorbitol, kullsyre, bønner, erter og lignende, viktigheten av å eliminere symptomgivende mat) (14,17,18)	
		- Gi ut: Pasientinformasjon - Kostråd, Crohns sykdom	
4	1200	Administrering av total parenteral ernæring (14)	
		- Adm. total parenteral ernæring (TPN), observere virkning/bivirkning	Som forordn
		- Måle blodsukker	Som forordn
4	4130	Overvåke væskebalanse	
		- Måle drikke/diurese	Som forordn
3	2080	Væske-/elektrolyttbehandling	
		- Adm. intravenøs tilførsel	Som forordn
		- Adm. elektrolytter	Som forordn
3	2440	Vedlikehold av venøs tilgang – følge prosedyre:	
		- VAR: Perifert venekateter (PVK): innleggelse	
		- VAR: Perifert venekateter (PVK): stell	

		- VAR: Perifert venekateter (PVK): skylling	
		- VAR: Perifert venekateter (PVK): fjerning	
3	4220	Behandling av perifert innsatt sentralt kateter	
		- Stelle og observere sentralt venekateter (SVK) - i følge prosedyre: Venekateter - Bruk av nålfrie koblinger og skylling, voksne (tilleggsdokument)	
		- Stelle og observere veneos access port (VAP) - i følge prosedyre: Veneport (VAP) - håndtering, voksne (ARKIVERT)	
		- Stelle og observere PICC- line - i følge prosedyre: Sentralt venekateter - PICC-line, voksne. Supplerende dokument til VAR-prosedyrer	
5	0430	Behandling av tarmfunksjon (3,4,14)	
		- Kartlegge fistler: Observere urin, sekresjon vaginalt, avføring og huden	
		- Legge fistelpose over fistel: (spesifiser)	
		- Ta avføringsprøve: (spesifiser: eks. Hemofec, Calprotectin, bactus)	Som forordn
5	0460	Behandling ved diarè (10,14,20,21)	
		- Registrere antall avføringer	
		- Observere diarè (farge, volum og konsistens)	
		- Informere om viktigheten av anbefalt væskeinntak: (spesifiser)	Som forordn
		- Tilby fettredusert kost, ved steatore (fettdiare) - Følge prosedyre: Pasientinformasjon - Kostråd, fettredusert kost KOST - FETTREDUSERT (22)	Som forordn
		- Tilby lettfordøyelig kost, etter kirurgi - i følge prosedyre: KOST - LETTFORDØYELIG	Som forordn
5	0480	Behandling ved stomi - Bruk: VBP Stomioperasjon, ileo/colo	
6	3590	Overvåkning av hud (3,4,14)	
		- Inspisere hud og slimhinner	
		- Stelle abcess - Bruk: VBP Abscess, hud-perineum - postopr. (ARKIVERT)	
2	5618	Undervisning: Prosedyre/behandling	
		- Informere/forberede til undersøkelse/behandling: (spesifiser)	Som forordn
2	5602	Undervisning: Sykdomsprosess (1,3,9,20,23,24)	
		- Gi tilpasset informasjon i samarbeid med lege: (spesifiser)	
		- Gjenta informasjon	
		- Informere om interesseorganisasjon LMF, NORILCO, tilbud om brosjyre/konvolutt: (spesifiser)	
		- Formidle kontakt med Likeperson (spesifiser: LMF/Norilco)	
		- Undervise i administrering/bivirkninger av legemidler	Som forordn
		- Støtte ved røykeavvenning (25,26)	
		- Seksualrådgivning - Bruk: VBP Funksjonsområde 9 - Seksualitet-reproduksjon (ARKIVERT) (9,27)	
7	0200	Fremme trening (20)	
		- Følge opp rekvirert trening fra fysioterapeut	Som forordn
10	8020	Tverrfaglig samarbeidsmøte	

		- Samarbeide med familiemedlemmer/pårørende: (Spesifiser)	
		- Koordinere tverrfaglig samarbeidsmøte: (Spesifiser)	
		- Kontakte kommunen for tverrfaglig oppfølging (sosionom, fysioterapeut, ergoterapeut, sykepleier)	Som forordn
10	7370	Planlegge utskrivelse – Bruk: VBP Utskrivelse - planlegging	
		- Dele ut og gjennomgå: Pasientinformasjon - Hjemreise etter mage/tarmoperasjon	
		- Dele ut "Dokort" fra Landsforeningen Mot Fordøyelsessykdommer (LMF)	

Interne referanser

SI/15.06-05	KDS - NANDA- diagnoser med definisjoner sortert på funksjonsområder
SI/15.06-06	KDS - NIC- tiltak sortert på funksjonsområder
SI/17.01-20	Sentralt venekateter - PICC-line, voksne. Supplerende dokument til VAR-prosedyrer
SI/17.07-12	Ernæringscreening
SI/17.13.01-14	Sår - Smertebehandling av sårpasienter
SI/17.27-14	Venekateter - Bruk av nålfrie koblinger og skylling, voksne (tilleggsdokument)
SI/17.27-17	NEWS2 - Ansvar og gjennomføring
SI/17.28.03-04	Pasientinformasjon - ESAS
SI/17.28.03.01.01-02	Pasientinformasjon - Epiduralbedøvelse
SI/17.28.03.07.02-03	Pasientinformasjon - Kostråd, Crohns sykdom
SI/17.28.03.07.02-06	Pasientinformasjon - Kostråd, fettreduert kost
SI/17.28.03.07.02-07	Pasientinformasjon - Kostråd, flytende
SI/17.28.03.09-24	Pasientinformasjon - Hjemreise etter mage/tarmoperasjon
SI/17.29-12	ESAS - grafisk oversikt over registrerte symptomer
SI/17.29-13	ESAS - smertere registrering, hvordan har du det i dag?
SI/17.29-14	ESAS - smertekartlegging, Kroppskart
SI/17.29-31	Kostliste - Veiledende liste, beregning av kaloriinntak
SI/17.32-10	VBP Artritt
SI/17.32-34	VBP Feber
SI/17.32-48	VBP Kvalme, ukjent årsak
SI/17.32-80	VBP Stomioperasjon, ileo/colo
SI/17.32-92	VBP Utskrivelse - planlegging
SI/17.34-02	Underernæring: individuell kartlegging
SI/17.34-01	Perifert venekateter (PVK): innleggelse
SI/17.34-02	Perifert venekateter (PVK): skylling
SI/17.34-03	Perifert venekateter (PVK): stell
SI/17.34-04	Perifert venekateter (PVK): fjerning
SI/27.01-17	Matforsyning - Veileder for spesialkost

Ekstern referanseliste

(1) Cameron, C.A. and Sawatzky J.A. Postoperative pain management: the challenges of the patient with Crohn's disease. Ovid nursing [Elektronisk artikkel]. 2008 [Nedlastet 17. Oktober 2016];17(2):[85-91 s.]. Tilgjengelig fra: <http://search.proquest.com/docview/230527296/134A7C773A378BC8D5F/4?accountid=32267>

Utgave: 3.04	VBP Crohns sykdom - Ulcerøs colitt	D33202 Side 5 av 7
-----------------	---	-----------------------

(2) Crowe, L. mfl. Systematic review of the effectiveness of nursing interventions in reducing or relieving post-operative pain [Elektronisk artikkel]. International Journal of Evidence-Based Healthcare 6(4), s.396-430. [Nedlastet 17. Oktober 2016] Tilgjengelig fra: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/21631835>

(3) Heppell, J. mfl. (11.Jan, 2016.) Surgical management of inflammatory bowel disease UpToDate [Internett] Tilgjengelig fra: <http://www.uptodate.com/contents/surgical-management-of-inflammatory-bowel-disease> [Nedlastet 17. Oktober 2016]

(4) Peppercorn, M.A. (22. Sep, 2016) Clinical manifestations, diagnosis and prognosis of Crohn's disease in adults UpToDate [Internett] Tilgjengelig fra: https://www.uptodate.com/contents/clinical-manifestations-diagnosis-and-prognosis-of-crohn-disease-in-adults?source=search_result&search=clinical-manifestations-%20diagnosis-and-prognosis-of-crohns-disease-in-%20adults&selectedTitle=1~150 [Nedlastet 17. Oktober 2016]

(5) Bajwa, Z.H. & Smith, H.S. (15. Aug 2016) Overview of the treatment of chronic pain UpToDate. [Internett] Tilgjengelig fra: <http://www.uptodate.com/contents/overview-of-the-treatment-of-chronic-pain> [Nedlastet 17. Oktober 2016]

(6) Mariano, E.R. mfl. (12. Sep 2016). Management of acute perioperative pain UpToDate. [Internett] Tilgjengelig fra: https://www.uptodate.com/contents/management-of-acute-perioperative-pain?source=search_result&search=postoperative%20pain%20management&selectedTitle=1~150 [Nedlastet 14. November 2016]

(7) Jansen, J. mfl (15. April 2016) T12.6.2 Crohns sykdom. Norsk legemiddelhandbok. [Internett] Tilgjengelig fra: <http://legemiddelhandboka.no/Terapi/17490> [Nedlastet 17. Oktober 2016]

(8) Ringerike, T. mfl. (27.Nov 2014) TNF α -hemmere ved inflammatorisk tarmsykdom. Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten. [Internett] Tilgjengelig fra: <http://www.kunnskapssenteret.no/publikasjoner/tnfa-hemmere-ved-inflammatorisk-tarmsykdom> [Nedlastet 17. Oktober 2016]

(9) Sundhedsstyrelsen (Mars 2007) Referenceprogram for kroniske inflammatoriske tarmsygdomme. Helsebiblioteket [Internett] Tilgjengelig fra: <https://sundhedsstyrelsen.dk/da/udgivelser/2007/referenceprogram-for-kroniske-inflammatoriske-tarmsygdomme> [Nedlastet 17. Oktober 2016]

(10) Mason, J.B. & Milovic, V. (03. Mai 2016) Clinical features and diagnosis of malabsorption UpToDate. [Internett] Tilgjengelig fra: <http://www.uptodate.com/contents/clinical-features-and-diagnosis-of-malabsorption> [Nedlastet 17. Oktober 2016]

(11) Olendzki, B. (02. Mar 2016) Dietary assessment in adults. UpToDate [Internett] Tilgjengelig fra: <http://www.uptodate.com/contents/dietary-and-nutritional-assessment-in-adults> [Nedlastet 17. Oktober 2016]

(12) Teitelbaum, J.E. (10. Okt 2016) Nutrient deficiencies in inflammatory bowel disease UpToDate [Internett] Tilgjengelig fra: <http://www.uptodate.com/contents/nutrient-deficiencies-in-inflammatory-bowel-disease> [Nedlastet 17. Oktober 2016]

(13) Roon, A.C.Von m.fl. (27.April 2011) Crohn's disease. Clinical Evidence [Internett] Tilgjengelig fra: <http://clinicalevidence.bmj.com/x/systematic-review/0416/overview.html> [Nedlastet 17. Oktober 2016]

(14) DeLegge, MH (17. Des 2015) Nutrition and dietary intervention in adults with inflammatory bowel disease Tilgjengeling fra: https://www.uptodate.com/contents/nutrition-and-dietary-interventions-in-adults-with-inflammatory-bowel-disease?source=search_result&search=nutrition%20crohns&selectedTitle=1~150 [Nedlastet 17. Oktober 2016]

(15)(2014)Kosthold ved inflammatorisk tarmsykdom Tilgjengeling fra:

Utgave: 3.04	VBP Crohns sykdom - Ulcerøs colitt	D33202 Side 6 av 7
-----------------	---	-----------------------

<https://legehandboka.no/konto/logg-inn?ReturnUrl=%2Fhandboken%2Fkliniske-kapitler%2Fmagetarm%2Fpasientinformasjon%2Finflammatorisk-tarmsykdom%2Finflammatorisk-tarmsykdom-kosthold%2F> [Nedlastet 14. November 2016]

(16) Edin, J.D m.fl (2016) Lav Fod map - Magevennelig mat 1.utg 3 opplag, cappelen Damm – (2016)

(17) (2016) Patient education: Ulcerative colitis in adults (The Basics)
https://www.uptodate.com/contents/ulcerative-colitis-in-adults-the-basics?source=see_link [Nedlastet 17. Oktober 2016]

(18) (10. Aug 2016) Patient education: Ulcerative colitis (Beyond the Basics)
https://www.uptodate.com/contents/ulcerative-colitis-beyond-the-basics?source=search_result&search=ulcerative%20colitis&selectedTitle=4~150
[Nedlastet 17. Oktober 2016]

(19) Bitton, A. & Belliveau P. (03. Aug 2016) Perianal complications of Crohn`s disease UpToDate.
[Internett] Tilgjengelig fra: <http://www.uptodate.com/contents/perianal-complications-of-crohns-disease> [Nedlastet 17. Oktober 2016]

(20) Landsforeningen mot fordøyelsessykdommer, Inflammatoriske tarmsykdommer- Crohns sykdom og ulcerøs kolitt [Internett] Tilgjengelig fra:
<http://www.lmf norge.no/Leve-med-sykdom/Brosjyrer> [Nedlastet 14. November 2016]

(21) Jansen, J. mfl. (26. Jan 2016). T12.6.3 Kronisk diarè. Norsk legemiddelhandbok. [Internett]
Tilgjengelig fra: <http://legemiddelhandboka.no/Terapi/17577?expand=1>
[Nedlastet 17. Oktober 2016]

(22) Lee, J m.fl (Des. 2015) British Dietetic Association evidence based guidelines for the dietary management of Crohn's disease in adults Tilgjengeling fra:
<http://onlinelibrary.wiley.com/o/cochrane/cldare/articles/DARE-12014034371/frame.html> [Nedlastet 17. Oktober 2016]

(23) Barlow, C.mfl.(7.Juli 2010). A Critical Review of Self-Management and Educational Interventions in Inflammatory Bowel Disease. Ovid.[Internett] Tilgjengelig fra:
<http://ovidsp.uk.ovid.com/sp-3.22.1b/ovidweb.cgi?QS2=434f4e1a73d37e8c4c7d6b65ba1a76f1838575f686c142aca04bb6db9be205c037de5945c6a793a328e68c09f053a1d4bd1139d5ce4cfcf7f0ea8f95c073d9fe4d60ae574b122da81d06adff72bd199c0b69119a2a83cd6e3f9513c85d90b2e200dec02415d9919dc596d78378ef8353d24032c6384a71abc77af5f4ee70bf7e82cbd5a614be5f535955cba795333317b823fa90776f75085c21e347a8e97d416faea751da7a9e9eda2a3ec208f70fa1d4709d7a75aee35a355d505159db92816e78dedeb18128a10e07c0e8b87895b64798b89c154fe215b128227161eb556ce5bd8aaf56d2993175efa6f848ccaed637bb2d7cbde887eaad5671cb32a8240ddd314db8895722613f8f73685bb3a126252c8031ebcaafc6f3c2ec590265cd45aa04a0cf011964e04c86d74771dd7466e3332e993355ef6922f76b37f5dbacd2699f9d698c42ff12> [Nedlastet 14. November 2016]

(24) (Sept 2015) Ulcerative colitis: management Tilgjengeling fra:
<https://www.nice.org.uk/guidance/cg166> [Nedlastet 17. Oktober 2016]

(25) (2016) Chron`s disease - overview Tilgjengeling fra:
<http://pathways.nice.org.uk/pathways/crohns-disease> [Nedlastet 17. Oktober 2016]

(26) (2016) Ulcerative colitis – overview Tilgjengeling fra:
<http://pathways.nice.org.uk/pathways/ulcerative-colitis>[Nedlastet 17. Oktober 2016]

(27)Peppercorn, M.A(12. Mai 2016) Inflammatory bowel disease and pregnancy – beyond the basics
Tilgjengeling fra: https://www.uptodate.com/contents/inflammatory-bowel-disease-and-pregnancy-beyond-the-basics?source=see_link [Nedlastet 17. Oktober 2016]

(28) Hellström, PM. (2008). Mage-/tarmsykdommer. Aktivitetshåndboken: Fysisk aktivitet i forebygging og behandling. Helsedirektoratet.[Internett] Tilgjengelig fra:

Utgave: 3.04	VBP Crohns sykdom - Ulcerøs colitt	D33202 Side 7 av 7
-----------------	---	-----------------------

<https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/463/Aktivitetshandboken-IS-1592.pdf>
[Nedlastet 17. Oktober 2016]

(29)Peppercorn, M.A (10. Aug 2016) Crohns disease – beyond the basics Tilgjengelig fra:
https://www.uptodate.com/contents/crohn-disease-beyond-the-basics?source=see_link [Nedlastet 17. Oktober 2016]